DISCURS DEL MANTENIDOR PRESENTACIÓ D'OBRERES I MAJORALS 2026

Toni Grande Ballester

Bétera, 12 d'agost de 2026

Estimades Obreres Fadrines Mireia i Daniela

Admirades Obreres Casades Nathalie y Gely

Majorals 2026

Membres de la Corporació Municipal

Ilustríssima Alcaldesa

Veïns i veïnes, estimat poble de Bétera. Molt bona nit a totes i tots.

En primer lloc, dir-vos que és per a mi un autèntic privilegi estar hui ací, en companyia de tots vosaltres, amb la gent del meu poble, amb els meus.

Tinc que confesar-vos, que quan la nostra Alcaldessa Élia Verdevio em va comentar que havia pensat en mi per ser el mantenidor de les festes d'enguany, una barreja de sentiments m'envairen: nerviosisme, incertessa i sobretot un orgull enorme. Sincerament, en un primer moment la responsabilitat em va fer dubtar, però ja amb més tranquilitat, vaig decidir aceptar el repte. Gràcies Élia, per confiar amb mi.

Com be ha dit el nostre magnífic presentador Yelko, em diuen Toni Grande Ballester, per a la gent més gran sóc fill de Purín, la filla de Pura, la del Forn del Cristo, nebot de Pepe Grande i d'Enrique el Forner. Encara que estic segur, que molts de vosaltres em conegueu, perquè com be ha dit, sóc el president d'una de les associacions coeteres del poble, l'associació Vol Lliure.

Estime Bétera amb tot el meu cor, es un sentiment difícil d'explicar, no hi ha dia en el que no pense en allò d'afortunat que he sigut, per haver nascut en aquesta terra.

Sí!!! cride amb orgull que com molts de vosaltres, sóc coeter, sóc un enamorat de la pólvora i el coet , però per damunt de tot, sóc beterà. El meu poble és com és , amb les seues mancances i les seues grans virtuts ,ara be, és un lloc meravellós on la seua gent estima per damunt de tot les seues costums i les seues tradicions.

Les Festes de la Mare de Déu d'Agost que ens reuneixen hui ací amb les quatre precioses obreres, i els nostres valents majorals al capdavant com a màxims representants, tenen el poder d'any rere any, reavivar el nostre sentiment de poble, de recordar-mos que tots

som fills, nets, nebots o nebodes, germans, ties, iaios, pares o mares… d'obreres , de majorals, de ballaores, de cantaors i versaors, de coeteres i coeters, de tabaleters, de dolzainers… Tots units per la festa. Eixa festa, que crida a la nostra porta, per recordar-mos qui som i d'on venim. Que ens anima a aparcar la nostra rutina, les nostres obligacions quotidianes, perquè ha arribat l'hora d'eixir al carrer, i celebrar que estem orgullosos de ser beterans.

Personalment, les Festes d'Agost m'han proporcionat vivències i records irrepetibles, de ben menut, recorde les guerres de confeti amb el meu germà en el carrer de les alfàbegues, les fotos familiars amb l'obrera i el "sombriller", inclús recorde guanyar el concurs de cançons infantil quan l'escenari estava on estan ara els cotxes de xoque. Ja de més major , amb els meus amics, he pogut ser cossieter en varies ocasions i he tingut la gran sort de ser el "sombriller" de la meua cosina Laura Grande, i dic sort, perquè encara que parega mentira un simple furgadents va dedicir que seria jo, i no el meu germà el que tindria l'enorme privilègi d'acompanyar-la.

Encara, que si hi ha una cosa que m'ompli d'orgull com a beterà, és haver pogut ser Majoral tres vegades, als anys: 2003, 2011 i 2019. Una experiència la de ser majoral que des d'ací recomane a tots els joves del poble, així i tot, jo crec que de moment m'ha tallat la coleta. De moment!!!

Aquest és un xicotet resum de la meua experiència, però estic segur que totes i tots també teniu la vostra relacionada amb aquesta festa.

Però perquè? Alguna vegada s'haveu preguntat perquè a Bétera tenim Obreres i Majorals? Perquè Alfàbegues i Coets?

Pense que és importantíssim conèixer la nostra història per entendre el present. Des de fa segles, les beteranes i beterans han celebrat junts les Festes d'Agost, això si d'una manera algo diferent. Històricament, les dones beteranes representades per les Obreres, han oferit amb l'ajuda dels seus familiars, perpètues, formentets i alfàbegues a la verge gitaeta, la Verge de l'Assumpció. I els coets? La pólvora era cosa d'homens, els majorals de Sant Roc amb la participació espontànea dels jovens beterans oferien a tot el poble la Cordà i la Coetà per tots els carrers . Un bateig de foc que arribava a aquelles persones més estimades: pares, mares, dones, novies… que rebien amb orgull la visita dels coeters. Dues festes, en les que beteranes i beterans oferien al seu poble allò més valuós.

Amb el pas dels anys, dones i homens, homens i dones, avançats al seu temps saberen complementar-se, treballararen conjuntament en igualtat aglutinant totes les celebracions en una. Així, les nostres obreres continuaren oferint les seues benvolgudes alfàbegues però acompanyades en tot moment pels majorals. I els majorals, acompanyats pels coeters (a hores d'ara xiques i xics del poble) continuaren oferint els seus preciats coets, afegint al seu recorregut una visita més, les places i carrers de les seues estimades obreres, que actualment també participen en aquesta nit màgica.

I ací està la clau de la grandessa de la nostra festa. No oferim alfàbegues perquè si, no tirem coets sense trellat, l'Ofrena de les Alfàbegues i l'Ofrena de Coets són actes d'amor i d'estima, són actes carregats de significat, actes carregats de sentiment i respecte.

Preparant aquest discurs he passat dies i dies pensat que podia jo transmetre al meu poble que no hagueren dit ja la resta de mantenedors que han passat per ací abans que jo. Era precís que parlara de la devoció centenària de Bétera per la pólvora i el coet.

Tinc un record d'infantessa gravat a foc, mai millor dit: Quan tenia 7 ó 8 anyets, vivíem al carrer Mariano Benlliure, molt prop del Castell, a l'antic Forn del Cristo amb m'abuela Pura, per cert, al costat nostre vivia "Puro", Àngel i Cati. És increïble que la meua veïna i amiga Gely, estiga hui ací com obrera i jo com a mantenedor. Guapa!!! Pues be, any rere any, dies abans de les festes d'agost, mon tio Enrique el Forner, descarregava 2 ó 3 sacs de farina al corral, eren els seus coets per a la nit del 15. L'advertència de m'abuela sempre era la mateixa: Ojito que s'acosteu, que no tinga que traure l'espardenya!!! Jo em passava dies i dies demanant-li poder eixir en mon tio eixa nit, fins que ella pobreta, Farta !!!, em prometia que me despertaria quan mon tio vinguera a pels coets. Aquella meravellosa nit, on els carrers es buidaven de cotxes, des de la finestra del meu quarto recorde escoltar els trons , recorde contemplar el carrer il.luminat amb les espurnes dels coets esperant escoltar el soroll de les claus de mon tio obrint la porta del corral, fins que em quedava dormit. A l'endema a l'alçar-me, els sacs ja no estaven, com és normal, m'abuela no m'havia despertat i tinc que reconèixer que algun plor se m'escapava. L'unic consòl que em quedava era juar amb els canuts que hi havien per tot arreu. Però allò que m'abuela Pura desconeixia, és que jo savia de sobra que n'hi havia als sacs, savia perfectament com eren eixos coets abans de cremar-los. Clar, era una altra época no n'hi havien mòvils, i nosaltres teniem les nostres pròpies distraccions, el meu germà i jo haviem desafiat a la temuda espardenya, i amb molta cura haviem obert un foraet en un dels sacs. Recorde perfectament el seu tacte, el seu olor, el color del seu paper, la seua forma.

Han passat molts anys, i per sort he pogut gaudir d'aquell somni d'infantessa amb el meu germà Javier, amb els meus amics, amb la meua dona Mariluz i amb les meues filles Aitana i Nerea. Serà bonico açò? Estic segur que aquells que sou pares i mares, welos i weles haveu sentit alguna cosa pareguda, i que a hores d'ara haveu tingut l'oportunitat de mirar als ulls als vostres filles i fills , nets i netes, i haveu pogut vore la mateixa il.lusió, el mateix sentiment d'alegria que ens fa únics, que ens fa ser senzillament allò que som. Un sentiment que no se compra amb diners, un sentiment que ens unix, un sentiment que no s'adepren, senzillament se transmet.

Vivim a Bétera, terra de pirotècnics i coeters. Encara se m'esborrona la pell, quan entre a Bétera per la rotonda del Portón, les lletres podrien ser més grans però no més clares, BÉTERA POBLE COETER. Que gran!!!

L'exclusiu Coet de Luxe, la nostra Cordà amb la seua corda, la coetà per tots els carrers , i l'expectacular Coetà del Gos, que des de l'any passat te lloc a la Plaça Coetà del Gos,

són fruit de la constància , de l'esforç, del treball , són el fruit de l'estima de la nostra gent pel seu poble i pel coet.

És per aquesta raó que cal posar en valor als nostres pirotècnics. Me venen al cap noms d'àntics mestres de la pólvora oblidats, com són Antonio Fuster Carrasco ó José Rausell Ferrer que faltaren fent allò per lo que sentien passió. Més recenment, com oblidar-me d'aquells coets del "mono" del gran Amadeo Asensi. En l'actualitat, tenim l'honor de poder tindre com a veïns als aclamats internacionalment Ricardo Caballer, pare i fill. Però si em permitiu la llicència parlar de la pirotècnia a Bétera es parlar de la quasi centenària Pirotecnia Rausell. Fundada per Juan Rausell Ferrer l'any 1929, queden només 3 anys per celebrar el seu centenari, 100 anys quasi res!!! els seus fills Juan, Vicent i Pepe que encara el tenim per ahí donant- ho tot han dedicat la seua vida a fer més grans les nostres festes amb els seus focs d'artici. Juan y José, José i Juan aquest reconeiximent també es vostre.

Respecte als coeters, tots els xiquets beterans hem admirat bocabadats als nostres majorals, Com a prova, mireu que xics més templats!!! És així o no?

Jo tinc els meus referents: el mítics Paco Paterna i Nel, Sancho, Canonge, Escartí, Cameta, i ara per ara, els incombustibles Nelo el Sego, Colea i el tio Luis, "Capone". Tots sense excepció, siguereu, sou i sereu història de la nostra tradició.

Per últim, volia tindre un apartat especial per a parlar de la Coetà de Bétera, la nostra Coetà per tots els carrers. Des de fa molts anys, l'Ajuntament de Bétera, els seus diferents governs, els majorals i obreres, els tècnics i treballadors municipals, la policia local, protecció civil i les associacions coeteres: Amics del Coet, Fogoners, Fill de la Pólvora, Les Alfàbegues i Vol Lliure, fan un esforç titànic per salvarguardar aquest tresor extraordinari. Assegurances, normatives, mesures de seguretat, plans d'emergència, reunions,…Tot esforç és poc per conservar aquest ritual de foc que dura unes hores a l'any.

Hui hem sigut testics d'un fenòmen excepcional, hem pogut contemplar de nou un eclipsi solar després d'esperar 121 anys. Ací a Bétera, tenim el nostre particular eclipsi tots els anys, en només 4 dies se tornarà a celebrar…. LA COETÀ.

La Coetà és un esdeveniment TOTALMENT extraordinari, una ofrena centenària, única i singular. Bétera es el primer lloc on es va celebrar, i és l'unic lloc del món on encara és celebra. Tenim el privilègi de conservar allò, que tots els pobles valencians anyoren i que fa anys han perdut, la coetà al carrer. El nostre inquebrantable sentiment de poble, la solidaritat entre veïns, l'estima per la tradició i l'amor pel coet han fet possible aquest milacre. Perquè la Coetà, NO és dels coeters, NO es de l'Ajuntament, NI de les obreres NI dels majorals , la coetà NO es de ningú, la coetà és de tots. És d'aquell que aguaita per una finestra per vore el vol d'un coetò, d'aquelles mares i pares que preparen una taula en un bon meló de tot l'any i un plat d'orelletes, és l'ajuda entre veïns per tapar-se la façana, és la cervessa amb mon pare muntant el gavió renegant, diguent-me que eixe tornillo NO l´he posat en el lloc correcte, encara que ara mateix no s'enrecorde, és la neteja del carrer a l'exida del sol mentres se prepara l'armosar, és el record d'aquells

que ja no estan. La nostra festa del coet és patrimoni de totes i tots els beterans , tenim obligació de cuidar-la, conservar-la i respectar-la.

Obreres i Majorals 2026, gaudiu de cadascún dels dies com si fora l'últim, tingau present que sou els hereus d'allò que els beterans hem volgut ser històricament, estic segur que deixareu gravada a foc la vostra propia emprenta com se mereix aquest poble que vos recolza i vos admira.

Perquè mentres hi haja un xiquet o xiqueta que mire amb admiració als seus majors, mentres hi haja una familia que torne a reunir-se per viure aquestes festes, mentres hi haja veïnes i veïns dispostos a lluitar per conservar la tradició amb respecte i responsabilitat, els Coets de Bétera continuaran sent molt més que foc. Continuaran sent una de les expressions més vives de la nostra identitat.

Visquen les Obreres i Majorals 2026 !!!

Visca la Mare de Déu d'Agost i Sant Roc !!!

Visca Bétera i Sempre… Vol Lliure !!!